

Kolomen Onnin Oiva Kylä



Asuminen Oleminen Eläminen

*Kehua – Väänälänranta
Kyläsuunnitelma 2004*

Sisällysluettelo

sivu

1. <u>Johdanto</u>	3
2. <u>Suunnittelualan kuvaus</u>	4
3. <u>Mitä hyvää meillä on? Vahvuuksien kartta</u>	5
4. <u>Tulevaisuuden kuva. Kehittämisen suunta ja painopisteet</u>	7
5. <u>Kehittämisideat</u>	8
6. <u>Toimintaohjelma (Lyhyen aikajänteen toimenpiteet)</u>	10
7. <u>Lopuksi</u>	12



1. Johdanto

Kyläsuunnitelman merkitys

Kyläsuunnitelmalla pyritään jäsentämään ja selkeyttämään kylän kehittämisen kannalta olennaisia asiakokonaisuuksia. Lähestymisnäkökulmana ovat kyläläisten tarpeet. Mitkä asiat ovat tärkeitä juuri meidän kylälle? Millaiseksi me haluamme rakentaa oman elinympäristömme elääksemme tasapainoista ja tyydytystä tuovaa elämää? Miten me pääsemme haluttuun tavoitetilään? Mitä pitäisi tehdä ja kenen? Milloin tulisi tehdä?

Kysymyksiä on monia. Kädessämme olevalla suunnitelmalla pyritään antamaan kehoväänälänrantalainen vastaus kysymyksiin.

Kyläsuunnitelma on ensisijaisesti tarkoitettu kyläläisiä varten. Kyläsuunnitelmassa katsotaan pitemmällä jännteellä kylän kehittymiseen liittyviä asiakokonaisuuksia ja pyritään löytämään parhaimmat tavat edetä kohti yhteisesti sovittua päämäärää.

Toisaalta suunnitelma on hyvä yhteistyökumppaneita ajatellen.

Kylän tärkein kumppani on perinteisesti kunta. Kylien kehittäminen on myös kunnan kehittämistä. Yhteistyön vahvistaminen kunnan kanssa on erityisen tärkeää. Kunnan on hyvä tiedostaa mitä kylillä pidetään tärkeänä ja näin ottaa tarpeet huomioon suunniteltaessa koko kuntaa koskevaa päätöksentekoa.

Nykyajan EU-maailmassa eletessä julkiset rahoitustahot ovat nousseet kylien kumppaneiksi. Kylien kehittämishankkeet voivat parhaimmillaan päästä osalliseksi erilaisista ohjelmarahoituksista. Kehittämissuunnitelma toimii rahoittajan suuntaan eräänlaisena ”selkänोजना”, jolla voidaan perustella hankkeiden tarpeellisuutta.

Työskentelytapa

Suunnitelman laadinta käynnistyi kylän lähtökohtatilanteen analyysillä. Pyrittiin määrittelemään millaisessa kylässä me elämme juuri nyt? Millainen meidän menneisyyden polku tähän päivään on ollut? Mitä hyvää ja arvokasta meidän kylällä on?

Toisessa vaiheessa pohdittiin tulevaisuuden ”unelmien kylää”. Millaisen asuin – ja yrittämysympäristön kyläläiset haluaisivat Kehvo-Väänälänrannasta rakentaa? Mitkä olisivat tulevaisuuden kannalta keskeisimmät painopistealueet, joihin kylätoiminnan tulisi keskittyä? Kolmannessa vaiheessa mietittiin käytännön keinoja miten haluttu tulevaisuus voitaisiin saavuttaa?

Suunnitelman aineisto koottiin kyläläisten voimin neljän kehittämisillan aikana vuoden 2004 tammi-helmikuun aikana. Osallistujia oli kaiken kaikkiaan 43 kyläläistä. Ensimmäinen ideailta järjestettiin 12.1. ja viimeinen 26.2. Suunnitteluillat veti kyläkasakka Matti Rahunen Kalakukko 2006 ry:stä. Suunnitelman teon rahoitus kanavoitui LEADER+-yhteisöaloiteohjelman kautta.

Työskentely perustui ryhmätyöskentelyyn ja vapaaseen ideointiin.



Ideat elämään!

**Kuva
kehittämisisillasta
Kehvon koululla**

2. Suunnittelualan kuvaus

Suunnitteluala koostuu kahdesta vierekkäisestä kyläalueesta. Kehvosta ja Väänälänrannasta. Kehvo sijaitsee Siilinjärven eteläosassa Kallaveden rannalla. Pohjoispuolelta sitä rajaavat Räimänjärvi sekä Pitkäjärvi ja itäpuolelta Räimänlahti. Ison – Petäisen ympäristö kuuluu myös Kehvoon. Pohjoisosa on maastoltaan metsäistä, eteläpuolta leimaavat laajat peltoaukeat.

Väänälänranta sijaitsee Siilinjärven lounaiskulmassa rajautuen Maaningan kuntaan. Väänälänrannan pohjoispuolelle on Koivusaaren osa-alue ja itäpuolella Kehvon osa-alue. Etelässä kylä rajautuu Kallaveteen. Kallaveden ranta-alueista suuri osa on raivattu pelloiksi.

Historiaa

Kehvo on Siilinjärven vanhimpia asuttuja seutuja. Rakennushistoriallisesti merkittäviä, inventoituja kohteita on 69 kappaletta. Suhteellisen eheitä ja hyvin säilyneitä perinteisiä pihapiirejä on useita. Räimä-Haapalahti-Väänälänranta – kulttuurimaisema on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistoriallisesti ympäristöksi. Vanha maantie yhdistää Kallaveden pohjoisrannan pienpiirteiset kylämaisemat. Vanhojen maatilojen lisäksi alueella on kulttuurihistoriallisesti arvokasta huvila-asutusta. Haapalahden Vanhapaikka edustaa seudun vaurasta talonpoikaista rakentamistapaa. Osittain kaksikerroksinen, puinen päärakennus on vuodelta 1837, harvinaiseen tapaan kivistä muurattu pytinkirakennus on vuodelta 1826 ja kivinavetta vuodelta 1808. Kokonaisuutta täydentävät lukuisat aitat, joista vanhin on vuodelta 1767. Kehvonlahdella on perinteikäs Tuliniemen seurantalo sekä entinen kansakoulu. Väänälänrannalla on myös vanhoja kantatiloja kuten Vinkkula. Sen asuinrakennuksen vanhimmat osat ovat peräisin 1700 – luvulta ja aitat on rakennettu 1800 – luvun alkupuolella.

Kehvon koulu valmistui 1894. Silloiseen Kehvon koulupiiriin kuului Kehvo, Koivusaari ja Väänälänranta. Koulun toiminta loppui 1950 – luvun alussa uuden koulun valmistuttua. Nykyisin Väänälänrannan koulu on lakkautettu ja oppilaat käyvät koulua Kehvolla. Väänälänrannan koulu on siirtynyt yksityiseen omistukseen yritystoiminta- ja asuntokäyttöön.

Väestö

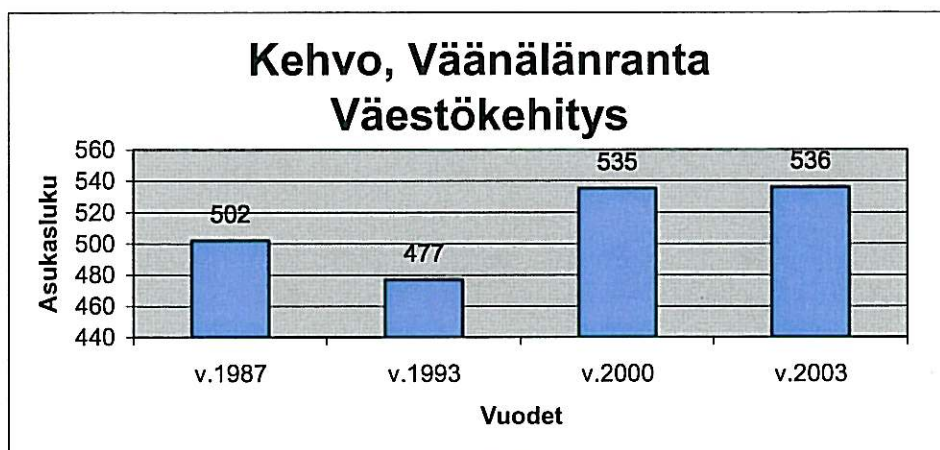
Väestö polveutuu pääosin kylän vanhasta sukupolvesta, mutta kylälle on muuttanut myös paljon väkeä ulkopuolelta. Kylälle on rakennettu runsaasti uudisrakennuksia sekä kesämökkejä.

Kylän väestöpohja on vakaa turvaamaan koulun toiminnan jatkuvuus.

Alueella on maatalous edelleen hyvissä kantimissa. Tilat ovat suuria ja elinvoimaisia.

Asukkaista useimmat kulkevat töissä kodin ulkopuolella, Siilinjärvellä tai Kuopiossa. Muutamia pienyrityksiä löytyy myös.

1990- luvun loppupuolella asukasluku on lisääntynyt voimakkaasti. 2000-luvulle tultaessa väestön kasvu on tasaantunut.



3. Mitä hyvää meillä on? Vahvuuksien kartta

Koulu, opetus

- Oma koulu (kehittyvä)
- Päiväkoti ja esikoulu toimiva
- Srk:n leirikeskus
- Yliopiston läheisyys
- Yläaste ja lukio kohtuullisen lähellä, samoin ammatillinen koulutus
- 4H-kerho

Maa- ja metsätalous

- Hyvät ja rehevät metsäpohjat
- Hyvät viljelysmaat
- Isojen vesistöjen läheisyys, korkea lämpösumma
- Hyvin hoidetut maatilat
- Investointiherkkyys korkealla (luottamus tulevaisuuteen)

- Tilojen monipuolinen rakenne
 - karjatilat
 - perunanviljely
 - kasvinviljely
- Ei tyhjiä tiloja, maisema säilyy siisteinä
- Hyvät sienimetsät
- Yrittäjien yhteistoiminta (koneurakointi, suoramyynti)
- Poikkeuksellisen hyvä ikärakenne
- Sivuansiomahdollisuudet hyviä

Palvelut, yrittäminen

- Kirjastoauto
- Peruspalvelut ”renkaiden päällä”
- Pali
- Hunajayrittäjä
- Kehvonsalon kartano
- IP-dynatec (vitityspaja)
- Kujalan sieniyrittäjä
- Kiviyrittäjä (lahjatavara), Kivigarantia
- Jäätelöauto
- Maansiirto, kuorma-autoilija
- Vesiosuuskunta
- Ruokoniemen leirikeskus
- Tiehoitokunnat
- Pilkkeet
- Kiinteistöhoito

Käden taidot

- Muurari
- Kirvesmiehet
- Eläinten täyttöpalvelu, Jouko Launonen
- Piileviä taitajia löytyy
- Kansalaisopiston kautta

Kulttuuri

- Kulttuurimaisema (Maakuntakaavassa)
- Historian merkkihenkilöitä
- Kivikautinen asuinpaikka
- Muinaishauta
- Kirjastoauto

Kyläympäristö, luonto

- Silmiä hivelevä järvimaisema
- Metsämaisemat
- Laavut saarissa (3kpl)
- Luonnontuotteiden keruu
- Luonto lähellä
- Partiolaisten maja vuokrattavissa
- Puhdas ja kaunis luonto
- Yleisvaikutelma siisti
- ”Maanviljelyskulttuurimaisema”
- Luonnonsuojelualue, rantamännikkö

Harrastukset

- Uimaranta
- Metsästys ja kalastus
- Koulun urheilutilat (Sali, kaukalo)
- Kansalaisopiston liikuntapiirit ja käsityöt
- Lentopallo
- Koululaisten peli-ilta
- Leikki-ikäisten liikuntaryhmä

Yhteistoiminta

- Metsästysseurat aktiivisia toimijoita
- Martat
- Kylätoimikunta
- Vesiosuuskunta
- Osakaskunta
- Rantakalailat
- Pilkkikisat
- Maa-ja kotitalousseura

Muuta

- Väljää asumista
- Linja-autot koulupäivinä

Kehvo – Väänälänranta lasten silmin. Tiina Kajan, Kehvon kuolun 4. luokka.
(Suora lainaus)

”Minusta täällä on hyvä asua. Täällä ei ole niin paljon melua ja pakokaasuja. Täällä on tilaa liikkua. Kun ajatellaan, niin kaupungissa roskataan, ei täällä roskata sillä tavalla. Afrikassa kaikilla lapsilla ei ole varaa käydä koulua.

Täällä on paljon eläimiä, joiden kanssa on kiva varttua ja temmeltää pitkin pihamaita. Kaupungissa ei voi pitää mitään isoja eläimiä, paitsi kaloja, kissoja...

Täällä saisi muuttaa enemmän ihmisiä. Miksi kaupunkilaiset eivät tajua, että täällä on kiva asua. Vaikka täällä on peltoja ja työtä paljon, mutta vapaa-ajalla voi istahtaa kivelle ja antaa tuulen hulmuta lävitse. Täällä voi nukkua rauhassa, koska autot eivät hurista yöllä.”

4. Tulevaisuuden kuva. Kehittämisen suunta ja painopisteet

Yhteisen pohdinnan jälkeen päädyttiin kuvaamaan tulevaisuuden kehittämissuuntaa, pelkistettynä yhteen lauseeseen:

Kolomen Onnin Oiva Kylä

(Asuminen, Oleminen, Eläminen)

Kehittämistoimintaa ohjaavat painopisteet ovat:

- ❖ **Kulttuuriympäristön vaaliminen ja perinteen kunnioitus kivijalkana**
- ❖ **Hillitty uusasuttaminen (Lapsimäärän pysyttäminen nykytasolla)**
- ❖ **Monipuoliset harrastusmahdollisuudet kaikenikäisille**
- ❖ **Innokasta yhteistoimintaa**

5. Kehittämisideat

Kehittämisen vaihtoehtoja haettiin ideariihessä. Keskeisimmät kehittämisideat, jotka johtavat kohti asetettiin suuntaa antavaan tärkeysjärjestykseen äänestyksen avulla.

Tekstissä eniten kannatusta saaneet ideat on tummennettu ja perässä oleva numeroarvo kuvastaa idean tärkeyden painoarvoa.

Harrastukset

- **Koulun ympäristö harrastuskeskukseksi** **5**
 - laavu, amfiteatteri
 - pallopelit
 - hiihtoladut
- Kokoontumispaikka, tanssipaikka 1
- Uimarannan kunnostus, ranta sauna 3
- Lämmin koppi luistelijoille
- **Väänälänrannalle urheikukenttä** **5**
 - melkein valmis, toteutus juhannukseen mennessä
- Metsästyskoirille koetoimintapaikka 1
- Musiikkiorukka (laulu, soitto) 1

Kylämaisema

- Monitoimikenttä tienvarressa säväyttää ohikulkijaa
- **Tien varsien raivausta** **7**
- ”Valosaaste” pois (nykyaikainen ulkovalo valaisee vain maahan) 1

Yhteistoiminta

- Laturetkiä
- Pilkkikilpailut
- Rantakalailtoja
- Kylätanssit
- Kyläkisailut
- **Seurojen yhteiset tapahtumat** **7**
- Juhannusjuhla
- Elonkorjuujuhlat
- Peli-illat
- Laskiaisrieha
- ”Tanssilautan” rakentaminen

Palvelut, yrittäjyys

- Yrittäjyyskoulutusta
- Kuntoilu- ja urheilupolku kylien välille
- **Kotipalvelu (siivous, lastenhoito, kotisairaanhoido)** **5**
- Pitopalvelu
- **Koululaisten ip-hoido** **5**
- Alle 3-vuotiaiden hoitopaikat
- Lasten kerhotoiminta

Liikenne

- **Koulun seudulle valot ja kevyen liikenteen väylä** **9**
- Väänälänrannan tien pinnoitus
- **Kelkkareitille yhteys** **4**
- Taksi kylälle
- Laajakaista **2**
- Valaistu latu

Kulttuuri

- Kirjallisuuskerho
- Kyläkirja

Muut

- Vesienhoitosuunnitelma
- **Veneen lasku paikat** **4**
- Venesatama

Nuorten jutut

- Rallikisat
- R-kioski
- Kauppa
- Jaliskoulu
- Uimarannan kunnostus
- Laajakaista
- Huvipuisto
- Skeittipaikka
- Katuvaloja ja kävelytie
- Näköalatorni
- Nopeusrajoitus

6. Toimintaohjelma (Lyhyen aikajänteen toimenpiteet)

6.1. Koulun seudulle valot ja kevyen liikenteen väylä

Tärkein pikaista parannusta vaativa kehittämiskohde on Kehvon koulun lähiympäristön liikenneturvallisuuden edistäminen. Käytännön toimenpiteinä se tarkoittaa kevyen liikenteen väylän ja valaistuksen rakentamista turvaamaan lasten koulumatka.

Toimenpide	Tiivis yhteydenpito kunnan ja Tielaitoksen kanssa rahoituksen saamiseksi.
Vastuutaho	Kylätoimikunta yhteistyössä kylän järjestöjen kanssa yhteistuumin.
Aikataulu	v.2004, vuosittain jatkuva



**Lasten
koulutie
turvallisem-
maksi!**

6.2. Tiedotustoiminnan tehostaminen

Menestyksellisen kylätoiminnan perusedellytys on asianmukainen ja riittävä tiedottaminen. Etusijalla on kylän sisäinen tiedotus. Kylän kaikkien asukkaiden tulee saada kylätoimikunnan ja muidenkin järjestöjen toiminnasta monipuolisesti informaatiota. Oikea ja näkyvä tiedotus madaltaa kynnystä osallistua yhteisten asioiden hoitoon ja vahvistaa toimijoiden yhteistyötä. Tämän päivän sana tiedonsiirrossa on internet. Vaikkakaan kaikilla ei vielä ole mahdollisuutta päästä osalliseksi tietotekniikan suomista mahdollisuuksista, se on osa-alue, jota ei voi jättää huomiotta kylätoiminnan kehittämisessä. Erityisesti tehtäessä kylää tunnetuksi ulospäin, internet on todella tehokas väline.

Toimenpide 1	Ilmoitustaulujen (2kpl) rakentaminen
Toimenpide 2	Kylän internet-sivujen laatiminen ja ylläpito
Toimenpide 3	Perustetaan atk-kerho (esim.nuoret), jossa sivustot suunnitellaan, toteutetaan ja päivitetään.
Vastuutaho	Kylätoimikunta
Aikataulu	Mahdollisimman pian.

6.3. Kylän järjestöjen aktivointi yhteistyön kautta

Toimenpide 1	Kylätapahtumien järjestäminen
Vastuutaho	Seurojen ja vetäjien yhteiset kokoontumiset 5 krt/v. Kylätoimikunta koollekutsujana.
Aikataulu	Aloitus heti
Toimenpide 2	Seurojen väliset turnaukset ja kesäkenttien kunnostus
Vastuutaho	Aktiiviset jäsenet, A. Heikkinen
Toimenpide 3	Kylätanssit
Vastuutaho	A.Rissanen ym.
Aikataulu	Mahdollisten tilojen etsintä käynnistetään välittömästi.

6.4. Koulun ympäristö harrastuskeskukseksi

Toimenpide 1	Kuntopolun rakentaminen koulun ympäristöön, 2-3 km
Vastuutaho	Koulun opettajat, henkilökunta, kylätoimikunta, kyläläiset
Aikataulu	Maanomistajalupien hankinta käynnistetään keväällä -04
Toimenpide 2	Laavun rakentaminen kokoontumispaikaksi ("amfiteatteri")
Vastuutaho	Koulu ja kylätoimikunta yhdessä
Aikataulu	Aloitus kevät -04
Toimenpide 3	Koululaiskysely (toivekartoitus)
Vastuutaho	Opettajat
Aikataulu	Kevät -04
Toimenpide 4	Lämmitettävä koppi kaukalolle, lentopallokenttä
Vastuutaho	Koppi kunnan kanssa yhteistyössä, lentopallokenttä talkoilla.
Aikataulu	Syksy -04

7. Lopuksi

Euroopan Unioniin liittymisen yhtenä myönteisenä antina kylien kehittämiseen on tullut **hanketoiminta** ja sitä kautta uusien ulkopuolisten rahoituskanavien avautuminen kylätoiminnan tukemiseen. Meidän alueella tärkein on LEADER+-yhteisöaloiteohjelma, jonka kautta monet kylähankkeet ovat saaneet rahoitustukea.

Useimmat suunnitelmassa esiin nostetut kehittämistarpeet voidaan toteuttaa kylän järjestöjen ja kunnan yhteistyönä. Keskeisimpänä tavoitteena on yhteistoimintakulttuurin parantaminen kylän sisällä ja harrastusmahdollisuuksien kohentaminen, erityisesti nuorten. Ulkopuolista projektirahoitusta vaativia kohteita toki löytyy, kunhan ideoita kehitellään eteenpäin. Esimerkiksi tietotupa-ajattelun voimistaminen tai reitistöjen laajentamista palvelemaan laajempia käyttäjäryhmiä tai palvelujen monipuolistamiseksi (esim. hoitopalvelut) tähtäävä kehittämistyö, jossa työllistävyys näkökulma korostuu.

Kehvo-Väänälänrannalla on vahva tahto kehittää kylää yhteistyössä. Kehittämisilloissa oli runsaasti väkeä ja yhteishenki hyvä. Ideoita nostettiin reippaasti esiin ja ilmassa leijui tekemisen meininki. Kylällä on vahva tietoisuus omista vahvuuksista (niin historian kuin nykyisyydenkin) ja tulevaisuuden toiminnan painopistealueet hahmottuivat suhteellisen vaivattomasti.

Joskus kehittämisen esteitä pohdittaessa lausutaan, ettei ole ideoita. Tai, jos on ideoita, niin ei ole tekijöitä. Mielestäni kumpikaan lause ei päde suomalaisella maaseudulla. Tämäkin suunnitelma osoittaa, ettei ideoista ole puutetta. Tekijöiden löytyminen käynnistyy parhaiten katsomalla aamulla peiliin ja sanomalla: Tässä minä olen, tästä taitaa tulla hyvä tekemisen päivä!

Toinen ”viisas” on lausunut. Jos sinulla ei ole yhtään ratkaisuehdotusta ongelmaasi, olet osa ongelmaa! Toisin sanoen. Maaseudun kehittäminen on hyvin pitkälle meidän omissa käsissä. Hyvät ideat voidaan toteuttaa aina (joko omin voimin tai julkisten rahoitusinstrumenttien tukemina), mutta aktiivisuuden tulee kummuta meistä itsestämme. Meidän tulee pystyä reippaasti ilmaisemaan mikä meille on tärkeää ja mitä haluamme tehdä. Armonpaloja odottelevien aika käy varmasti pitkäksi.

Toivotaan, että Kolomen Onnin Oiva Kylä – kyläsuunnitelma on piristyriske nostamaan ainutkertainen kyläkokonaisuus idyllisine maalaismaisemineen laajempienkin kansanjoukkojen tietoisuuteen. Kylällä on paljon annettavaa ja kerrottavaa niin kylän sisälle kuin ulkopuolallekin.